

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(salarii minime adecvate)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Direcția politici în domeniul raporturilor de muncă și dialog social, inclusiv cu asistența tehnică și cu consultarea partenerilor sociali.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ Elaborarea proiectului derivă din Planul Național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024 – 2027. Proiectul în cauză asigură transpunerea Directivei (UE) 2022/2041 a Parlamentului European și a Consiliului din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative Cadrul normativ național reglementează stabilirea salariului minim prin Legea nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim, Legea salarizării nr. 847/2002 precum și prin Codul muncii nr. 154/2003. În prezent, în Republica Moldova salariul minim este stabilit printr-un mecanism legal conform principiilor permise de Directiva (UE) 2022/2041. Mai mult, este important a nota că potrivit deciziei CJUE emise în luna noiembrie curent, criteriile pentru evaluarea caracterului adecvat al salariilor minime legale statuate exhaustiv la art.5 alin.(2) din Directiva (UE) 2022/2041 au fost anulate integral. În altă ordine de idei, este necesară stimularea negocierilor colective la nivel de țară, ramură, teritoriu și unitate, pentru determinarea unor niveluri salariale care să depășească salariul minim legal și să reflecte condițiile economice reale. Respectarea unui grad de adecvare a salariului ar trebui să devină un avantaj pentru participanții în procedurile privind achizițiile publice. Proiectul este necesar pentru a consolida protecția salariaților prin salarii minime echitabile, care să reflecte costul vieții, productivitatea și evoluția salariilor, contribuind astfel la reducerea sărăciei în muncă și la promovarea convergenței sociale ascendente.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi Proiectul de lege transpune Directiva (UE) 2022/2041 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană, adaptând cadrul legislativ național pentru a asigura conformitatea cu standardele europene. Proiectul definește negocierile colective și acoperirea cu convenții colective și contracte colective de muncă, reafirmă principiul autonomiei partenerilor sociali consacrat atât în directivă, cât și în Convențiile Organizației Internaționale a Muncii nr. 98 din 1949 privind dreptul de organizare și negociere colectivă și nr. 154 din 1981 privind promovarea negocierii colective. În plus, acesta integrează modificări conexe în domeniul achizițiilor publice, prin introducerea obligației operatorilor economici de a respecta dispozițiile legale și convenționale referitoare la salarii și dreptul de negociere colectivă în vederea stabilirii salariilor. Principalele prevederi includ: ✓ aspecte conexe reglementării salariilor minime;

- ✓ promovarea negocierilor colective la toate nivelurile (național, de ramură și unitate);
- ✓ crearea unui mecanism de intervenție (plan de acțiuni) în cazul în care rata de acoperire a negocierilor colective scade sub 80%;
- ✓ completarea cadrului legislativ privind achizițiile publice pentru a garanta respectarea drepturilor salariale, inclusiv mecanismul de negociere colectivă a acestora;
- ✓ asigurarea transparenței și a monitorizării prin colectarea de date statistice privind acoperirea negocierilor colective și nivelul salariului minim.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Alte opțiuni nu sunt relevante.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu aduce niciun impact asupra sectorului public, nu aduce niciun impact structural/instituțional asupra sistemului administrației publice.

Ținând cont de faptul că modificările propuse prin prezentul proiect de act normativ nu afectează criteriile și modalitatea de stabilire a salariului minim, nu se poate constata un impact financiar cuantificabil la acest moment. Eventualele implicații bugetare, precum și costuri de remunerare, în cazul instituțiilor la autogestiune, vor putea fi identificate ulterior, la momentul aprobării anuale a deciziei de modificare a salariului minim de către Guvern, după consultarea partenerilor sociali conform procedurii prevăzute de lege.

De asemenea, costurile suplimentare conexe majorării salariului minim pe țară, având în vedere plățile compensatorii, care vor fi achitate personalului bugetar în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2018 vor estimate de către Ministerul Finanțelor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Evaluarea estimativă a impactului financiar aferent reexaminării cuantumului salariului minim este determinată în baza criteriilor stabilite de legislația în vigoare.

Este important a menționa că necesitatea modificării cuantumului salariului minim se examinează de către Guvern, în colaborare cu patronatele și sindicatele, cel puțin o dată pe an, în cadrul etapei consultărilor tripartite, desfășurate în condițiile legii, în vederea fundamentării deciziei privind ajustarea nivelului acestuia. Așadar, evaluarea efectivă a costurilor se va realiza anual în funcție de creșterea progresivă a salariului minim, stabilită după reexaminarea efectuată conform procedurilor legale.

Pentru unitățile din sectorul real, costurile estimative aferente creșterii salariului minim pe țară se calculează anual de către angajatori, ținând cont de ținta maximă orientativă menționată, de politica salarială internă aprobată la nivelul fiecărei unități, de creșterea salariului minim pentru o muncă simplă, necalificată, precum și de necesitatea efectuării plăților aferente majorării respective, în conformitate cu regimul fiscal și de asigurări sociale obligatorii stabilit la nivel național.

În ceea ce privește costurile în sectorul bugetar conexe majorării salariului minim pe țară (după caz cu achitarea plăților compensatorii) ce urmează a fi acordate salariaților în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, acestea vor fi estimate anual de către Ministerul Finanțelor.

În cazul instituțiilor la autogestiune din sectorul public costurile estimative aferente creșterii salariului minim pe țară se calculează și se planifică anual la unitate de către organele de conducere (*fondator, consiliul de administrație, administrator - organ executiv și/sau conducător*) în funcție de evoluția cuantumului salariu minim pe țară aprobat și de mărimile revizuite, în modul stabilit de

legislație, ale intervalului pentru stabilirea salariilor tarifare/de funcție calculat aplicând coeficientul de complexitate pe tipuri de lucrări și ramuri ale economiei naționale cu valoarea 1,00, conform anexei nr. 4 la HG 743/2002.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul va avea un efect pozitiv asupra mediului de afaceri, prin stabilirea unui cadru previzibil și echitabil pentru remunerarea minimă. Creșterea treptată a salariilor minime va stimula productivitatea și competitivitatea, reducând totodată inegalitățile salariale.

De asemenea, garantarea dreptului de a negocia salariul minim la nivel național, de ramură, teritoriu și unitate va stimula dialogul social și va contribui la stabilirea unui salariu minim adecvat și corespunzător situației economice existente.

Principalele efecte ale noii reglementări asupra sectorului privat sunt următoarele:

- ✓ Creșterea transparenței și predictibilității procesului de stabilire a salariului minim.
- ✓ Îmbunătățirea relațiilor dintre angajatori și salariați prin stimularea negocierilor colective.
- ✓ Reducerea fluctuației forței de muncă și creșterea stabilității angajărilor.
- ✓ Încurajarea investițiilor și a loialității angajaților prin remunerare echitabilă.
- ✓ Creșterea productivității muncii, ca rezultat al motivării personalului.
- ✓ Promovarea unei concurențe corecte între companii, prin evitarea practicilor de salarizare neloială.
- ✓ Consolidarea imaginii sociale a angajatorilor care respectă standardele minime de remunerare.
- ✓ Adaptarea mai eficientă a politicilor salariale la condițiile economice și sociale din fiecare sector.

4.4. Impactul social

Prin promovarea unui salariu minim adecvat, se urmărește reducerea sărăciei în muncă, creșterea nivelului de trai și diminuarea diferențelor de remunerare între femei și bărbați. Măsurile vor consolida coeziunea socială și dialogul între partenerii sociali.

Totodată, garantarea dreptului de a negocia salariul minim la nivel național, de ramură, teritoriu și unitate va determina o creștere a participării partenerilor sociali la procesul de stabilire a salariului minim și va asigura o corelare mai strânsă între politicile salariale și evoluțiile economice reale.

Principalele efecte sociale ale noii reglementări sunt următoarele:

- ✓ Reducerea fenomenului de sărăcie în muncă și îmbunătățirea condițiilor de trai pentru lucrători.
- ✓ Creșterea echității salariale și diminuarea diferențelor de remunerare între femei și bărbați.
- ✓ Consolidarea coeziunii sociale și a stabilității pe piața muncii.
- ✓ Creșterea gradului de implicare a sindicatelor și patronatelor în procesul decizional privind politica salarială.
- ✓ Promovarea unui climat social favorabil prin reducerea tensiunilor generate de inegalitățile salariale și asigurarea unei distribuții mai echitabile a veniturilor.
- ✓ Compatibilitatea proiectului actului normativ cu standardele europene și legislația UE.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu are impact asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Nu sunt.
4.5. Impactul asupra mediului Nu sunt.
4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu sunt.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE Prezentul proiect de lege este compatibil cu Directiva (UE) 2022/2041 a Parlamentului European și a Consiliului din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană. Subsidiar, se va nota că: <i>Articolul 5(1): Anulat parțial - limbajul prescriptiv specific a fost eliminat;</i> <i>Articolul 5(2): Anulate integral criteriile pentru evaluarea caracterului adecvat al salariilor minime legale;</i> <i>Articolul 5(3) în fine: Clauza finală a fost anulată - referitoare la mecanismele automate de ajustare a salariilor.</i>
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională A) Obiectivele actului juridic al UE: Directiva (UE) 2022/2041 urmărește asigurarea unui cadru comun pentru promovarea unui nivel adecvat al salariilor minime în Uniunea Europeană, consolidarea negocierilor colective și garantarea accesului lucrătorilor la protecția oferită de salariul minim. Scopul principal este reducerea inegalităților salariale, creșterea coeziunii sociale și îmbunătățirea nivelului de trai al lucrătorilor. B) Gradul de transpunere a actului juridic al UE: Prezentul proiect de lege asigură transpunerea Directivei (UE) 2022/2041. Transpunerea include aspecte conexe reglementării salariilor minime, promovarea negocierilor colective, precum și introducerea obligațiilor de monitorizare și raportare a acoperirii negocierilor colective. Cadrul normativ național se alinează la cerințele Directivei prin consolidarea caracterului predictibil, echitabil și participativ în cadrul procesului de stabilire a salariului minim în Republica Moldova. C) Nu sunt reglementări noi. Prevederile proiectului consolidează cadrul legal existent fără a institui norme de principiu noi, ci doar asigură completarea și clarificarea mecanismelor de aplicare. Se va anexa tabelul de concordanță a Directivei (UE) 2022/2041 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Prin proiect se propun modificări la Legea privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim nr. 1432/2000, Legea salarizării nr. 847/2002, Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Legea privind achizițiile publice nr. 131/2015 în vederea consolidării cadrului normativ privind asigurarea respectării dispozițiilor legale privind salariile minime și dreptul de negociere colectivă a acestora. De asemenea, după intrarea în vigoare a modificărilor date, în situația în care rata de acoperire a negocierilor colective este sub pragul de 80 %, prin act normativ al Guvernului, va fi

aprobat Planul de acțiuni întru creștere progresivă a ratei de acoperire cu negocieri colective, care va include măsuri și termene concrete pentru promovarea dialogului social și extinderea aplicării convențiilor colective la nivel național, de ramură, teritoriu și unitate.

Planul va stabili obiective și indicatori de performanță, cu termene de realizare, precum și măsuri de sprijin instituțional pentru părțile implicate în procesul de negociere colectivă, sub coordonarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care va asigura monitorizarea implementării acestuia, în conlucrare cu partenerii sociali.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Întru asigurarea consultărilor publice și participării societății civile în acest proces proiectul a fost publicat pe pagina web: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15344.

Proiectul de lege urmează a fi supus avizării în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 *cu privire la actele normative*.

Avizele asupra proiectului urmează a fi anexate după recepționarea acestora (cu întocmirea sintezei).

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 *cu privire la actele normative*.

Rezultatele privind expertizele asupra proiectului urmează a fi anexate după recepționarea acestora.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Modificarea unor acte normative (*Legea nr. 1432/2000; Legea nr. 847/2002; Codul muncii al RM nr. 154/2003; Legea nr. 131/2015*).

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Nu implică resurse umane sau financiare.

Ministră

Natalia PLUGARU